

Prostory lebky

Lebka je rozdělena na několik prostorů obsahujících klíčové struktury. Anatomicky ji dělíme vzhledem k funkci a uložení těchto struktur na části **calva** (calvaria) – klenba lebeční, dále na **cavitas cranii** – dutinu lebeční a **basis cranii** – spodinu lebeční.

Calva (klenba lebeční)

Kraniální klenba ukrývá mozkovnu lebky, která sahá dorsálně od linea nuchalis superior po ventrální horní okraj oční. Při preparaci se řez provádí právě nad nadobočními oblouky k protuberantia occipitalis externa vzadu na týlu hlavy. Přitom se calva rozděluje na:

- **frons** – čelo;
- **vertex** – vrchol klenby lebeční;
- **occiput** – záhlaví.

Klenba má charakteristický tvar obrácené misky tvořené kostmi čelní, temenními, spánkovými a vzadu kostí týlní. Kostí jsou spojeny ve švech.

Basis cranii

Obecně lze rozdělit bazi lebky na dvě plochy podle úhlu pohledu.

Basis cranii interna

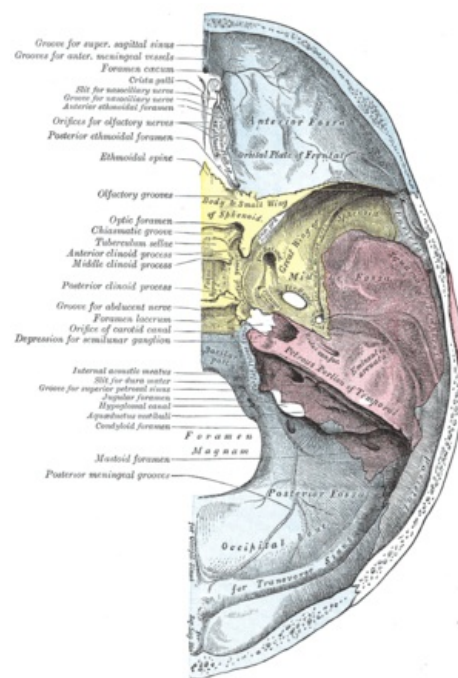
Jedná se o nitrolební plochu viditelnou po odstranění calvy. Díváme se tak na plochu, kde je uložen mozek, seshora. Anatomicky se na ní rozlišují tři jámy lebeční.

Fossa cranii anterior

Její hranice sahá **od předního obvodu baze lebky k zadnímu okraji malých křídel kosti klínové a zadnímu okraji sulcus prechiasmaticus**. Plochu samotnou tvoří partes orbitales a pars nasalis čelní kosti, malá křídla kosti klínové a uprostřed lamina cribrosa ossis ethmoidalis s crista galli.

Jednotlivé útvary jsou vyjmenovány na příslušných kostech. Průchody této oblasti jsou:

- **canalis opticus** – bazí ze sulcus prechiasmaticus do orbity, průchod pro **optický nerv** a **a. ophthalmica**;
- **foramina cribrosa** – otvůrky v lamina cribrosa ossis ethmoidalis pro průchody **čichových nervů** z cavitas nasi do lebeční dutiny;
- **vstup foramen ethmoidale anterius** – otvůrkem v cribrosní lamině jakožto konec canalis orbitocranialis.
- **foramen caecum** – přes tento otvor může (ale nemusí) procházet v. emissaria.



Rozdělení vnitřku lebky

Fossa cranii media

Střední jáma lebeční se označuje od **přední hranice**, kterou **utváří zadní hranice fossa cranii anterior**, do **zadní hranice** jdoucí po **dorsum sellae** s **procc. clinoides posteriores** a po **margo superior partis petrosae**. Plochu jámy tvoří tělo kosti klínové s velkými křídly, přední plocha pyramidy kosti skalní a část šupiny spánkové kosti.

Jako průchody zde dominují zejména:

- **foramen lacerum** – nepravidelně tvarovaný otvor, který je za života vyplněn synchondrosis sphenopetrosa a jako otvor se projevuje při maceraci. Zde končí **canalis caroticus** pyramidy;
- **fissura orbitalis superior** – průchod z fossa cranii media do orbity pod zadním okrajem ala minor klínové kosti a mezi ala major, obsahuje:
 - **n. oculomotorius (III.);**
 - **n. trochlearis (IV.);**
 - **n. abducens (VI.) ;**
 - **n. ophthalmicus** (1. větev n. trigeminus);
 - **v. ophthalmica superior;**
- **foramen rotundum** – přes ala major, ventrálně, vede na maxilární plochu do fossa pterygopalatina **n. maxillaris** (2. větev n. trigeminus);
- **foramen ovale** – dorsolaterálněji uložený otvor vede na basis cranii externa **n. mandibularis** (3. větev

- ## Baze lebky zezdola

Obličejová část

Orbita

Orbita (očnice) je prohloubenina na obličejové části lebky, v níž je uložen bulbus oculi.

 *Podrobnější informace naleznete na stránce Orbita.*

Cavitas nasi ossea

Obsahuje nosní dutinu s nosními skořepami.

 *Podrobnější informace naleznete na stránce Dutina nosní.*

Fossa temporalis

Spánková jáma se nachází na boční straně lebky a je vyplněna svalem m. temporalis.

 *Podrobnější informace naleznete na stránce Fossa temporalis.*

Fossa infratemporalis

Podspánková jáma je kaudálním pokračováním jámy spánkové.

 *Podrobnější informace naleznete na stránce Fossa infratemporalis.*

Fossa pterygopalatina

Fossa pterygopalatina je mediálním pokračováním infratemporální jámy a komunikuje s ní štěrbinou zvanou fissura pterygomaxillaris.

 *Podrobnější informace naleznete na stránce Fossa pterygopalatina.*

Odkazy

Související články

- Lebka (rozcestník)
- Kostí lebky
- Spojení na lebce
- Orbita
- Vedlejší nosní dutiny

Externí odkazy

- Mefanet – Hluboké prostory hlavy Fossa pterygopalatina (<http://mefanet.lfp.cuni.cz/clanky.php?aid=282>)

Použitá literatura

- ČIHÁK, Radomír. *Anatomie I*. 2. vydání. Praha : Grada, 2001. 516 s. s. 178-200. ISBN 978-80-7169-970-5.
- GRIM, Miloš a Rastislav DRUGA, et al. *Základy anatomie, 5. Anatomie krajiny těla*. 1. vydání. Praha : Galén, 2008. 119 s. s. 96. ISBN 978-80-7262-179-8.